

גִּיּוֹר שֶׁל "נִייר"

מאת : הרב משה צבי נריה ח.כ.

היא ההגדרה של גיור, ועל פיה ננהג. וברור שאין לנו אלא מה שמפורש בהלכה הפסוקה.

אולם כל זמן שאותה פרשנות רשמית לא בוטלה, הרי היא מסוגלת ליצור עובדות הרסניות תוך זמן קצר : למדינת ישראל יגיעו אנשים אשר בידיהם תעודות של יהודים ולמעשה הם גויים גמורים. כשרציתי להמנע מהצבעה בעד חוק-השבות, בגלל התנגדותי לפרשנות הזאת, הסביר לי השר חיים-משה שפירא ואמר : "ההצבעה היא בעד החוק ולא בעד הפרשנות".

הסברה זו כוחה יפה במדה מסויימת, להרגעת המצפון ביחס להצבעה עצמה, אולם ברור שאין היא יכולה להשאיר אותנו במצב של רגיעה כלל וכלל.

כי גם אם הצלחנו להציב את גבולות האומה, וסגרנו את הפירצה התמורה של "הצהרה בתום לב", הרי הפתחים שנשארו פתוחים — בפרשנות שבעל פה — אף הם מזייפים את הזהות היהודית, מסכנים את שלמות האומה.

הפילוג הוא פילוג גם כשהוא נכנס, דרך החלון. ויש להקדים ולעשות הכל למניעתו.

יש טוענים ואומרים : הלא מתוך המגמה לעודד את העליה, נהגו כבר מזמן להעלות לארץ גם קרו-בי-משפחה לא יהודים (ועכשיו קבל הדבר גם גושפנקא חוקית בחוק-השבות החדש), ואם מע-לים גויים מדוע לא יעודדו עליית משפחות מעור-בות של יהודים ריפורמיים ?

שתי תשובות בדבר :

למעשה — יש הבדל בין קרובי-משפחה לא-יהודים העולים לפי חוק-השבות, לבין "גרי"-רפור-מה : הראשונים — רשומים כגויים. ואילו האח-רונים — רשומים כיהודים. רישום זה חמור רא-שית-כל מבחינה עקרונית, שהשם יהודי ניתן לכל, ללא-כל-קשיים. ויותר מזה חמור הדבר מ-בחינה מעשית : יסתובבו במדינה, "יהודים" שאינם יהודים כלל, גויים גמורים שהם רשומים כיהודים. וביום בהיר אחד בבואם להרשם לנשואין יוגד להם : אינכם יהודים ! ולא-מעט סערות ציבוריות

המתיחות בנבולות הארץ, אין בה כלל בכדי להסיח את הדעת מבעיות גבולות האומה. אדרבה, ככל שנהיה בטוחים שהגבולות הפנימיים יציבים ונשמרים כהלכה, נהיה שלמים יותר עם עצמנו, נוכל להתמסר בדעה צלולה לכל מה שמחזק ומ-בסס עמידתנו.

מאחורינו סערת-ויכוח על "מי הוא יהודי?", שנסתיימה בחקיקה עקרונית כי מה שהיה הוא שהיה ויהיה — ההלכה היא הקובעת. הוחזר למ-קומו הגבול שבין ישראל לעמים, ונקבע שוב כי ניתן לעבור את הגבול לפי המקובל מקדמת-דנא — על ידי גיור.

גיור — זהו מונח מוגדר. הוקדשו לו שני דפי גמרא במסכת יבמות (מ"ו ו-מ"ז), שני פרקים ברמב"ם (פי"ג וי"ד מאיסורי-ביאה), ושני סימנים ב"שולחן ערוך" (יורה-דעה סי' רס"ח ורס"ט). הכל מבורר ומפורט. אין שום פירוש שרירותי יכול להוציא את המונח מחזקתו, ולהדביק אותו לאיזה מעשה למחצה, לשליש ולרביע. ובוודאי שלא ניתן לכלול בתוכו איזה רישום בעלמא, איזה אישור פורמלי של מאן-דהו.

תהליכי גיור כשהם נעשים ביסודיות ובצורה נאה, מביאים הם תוצאות ברוכות : הבאים אלינו לומדים להכיר את היהדות, ולבם מקבל אותה בהערכה ובהוקרה, באהדה ובאהבה.

בזמן הדיונים הפנימיים בשאלת, "מי הוא יהו-די?", היה גם ב"מערך" חוג זי-נרחב שהצביע בעד ניסוח ברור, היינו שיאמר בחוק בפירוש, "או שנתגייר כדיון". אולם לצערנו לא יכלו לשכנע את הקיצוניים, ולא רק שויתרו להם בסתימת הד-ברים-שבכתב (שבחוק יאמר בצורה סתמית, "ש-נתגייר"), אלא שהם הצליחו להביא לידי תוספת דברים שבע"פ מפי שר-המשפטים, שהכוונה היא לכל גיור שהוא, מכל קהלה יהודית שבתפוצות. אילו זכינו, היה בית-המשפט-העליון מתקן את המעוות, ואומר : פרשנות השר אינה מחייבת או-תנו. בחוק נאמר גיור — הבה ונעיין במקורות מה

צפויות לנו בעטיו של רישום כוזב זה.

ועוד: הרי יגיעו לישראל גם זוגות מעורבים ש-
האשה ה"מגוירת" כביכול היא כבר נשואה, וכיוון
שבניהם גם הם ירשמו כיהודים, מי יוכל לברר
אח"כ את אי-יהדותם, את אי-כשרותם של הילדים
הללו? וכך תוצרנה עובדות שתפוררנה את העם
לשבטים, שאינם, מותרים לבוא זה בזה, עובדות
שתהרוסנה את האומה השלמה המאוחדת.

ולהלכה — יש כאן פתיחת-השער ואתחלתא
של הקמת "רבנות" ריפורמית בארץ, רבנות-פרוון
ללא תורה וללא-מצוות (ומחוץ לארץ הגיעו הדים
האומרים כי פרשנות זו נתקבלה שם כהכרה בס-
מכותה של ה"רבנות" הריפורמית שבחוץ-לארץ).
ואכן שאלה זו הצגתי בשני שר-המשפטים:
"מצד אחד אתם קובעים בחוק הכתוב, שיהודי הוא
זה שהוא יהודי על פי ההלכה, ומצד שני אתם מו-
סיפים בעל-פה, שבלבד ההלכה, המקובלת קיי-
מת ומוכרת עוד הלכה — ה"הלכה" הרפורמית
(שהכל מותר לה, הכל שרוי לה וכו'); מצד אחד
אתם אומרים כי יהודי הינו מי שהוא יהודי לפי
ה"שלחן ערוך", אבל מיד אתם מכריזים: אבל יש
לנו עוד "שלחן ערוך" חדש — "שו"ע של סינסי-
נטי"... והלא בזה הנכם פוגעים ביסודו של החוק,
שהוא בא לאחד את ישראל על בסיס ההלכה
המקובלת. ולא עוד אלא שבפעם הראשונה מכירה
מדינת ישראל רשמית, ב"רבנותם" של אלה שאי-
נם מקבלים על עצמם מרותה של תורה, שלא קיים
אצלם שום "שולחן-ערוך". (כידוע: "רב ריפורמי
— ההלכה מחייבת אותו רק במידה שהוא חפץ ב-
כך", ופלוני הראב"י מעיד על עצמו שהוא, "ריפור-
מי נאמן ואינו קשור לדין היהודי"). בפעם הרא-
שונה היא מכירה בסמכותם של הראב"ים הרי-
פורמיים אשר הרסו גדר-האומה, ועודם ממשיכים
להרוס אותם גם בארץ, והרבה יותר מזה בחו"ל
(חילול שבת, אכילת טריפות, נשואי תערובת
וכו').

"לא" — השיב שר המשפטים — "הגיון הרי-
פורמי מוכר רק לגבי חוק-השבחות ולא לגבי חוק
נישואין וגרושין. הבחנה זו משמעותה שלא הכרנו
כלל בהלכה חדשה, אף לא בשלחן-ערוך חדש,
לא ברבנות נוספת. אלא אמרנו. יבואו לארץ ויש-
בו בה. אילו הבחנה זו שגויר זה לא יוכר לגבי

נישואין, חזר השר והכריז בכנסת:

הבחנה זו שמשותפת ממנה, שכאילו כל עיקרה
של ההכרה לא באה אלא לשם עידוד-עליה, לשם
קיבוץ גידחים, לכאורה מקטינה את נזק הפרשנות
על הכרה בכל "גיון", שהרי היא אומרת בפרוש
שאינ מכירים ברבנות ריפורמית. כמו כן היא ממ-
ריצה את ה"מגויירים" שלא-כהלכה שלא יסתפקו
ב"גיון" כלשהו, אלא יודרו ויתקנו את מעמדם
לפני שהם נקלעים למצב מביך.

אולם היא רק מקטינה את הנזק ולא מבטלת
אותו. כי הכרה-למחצה לגבי ענין כה גדול כמו
גיון — הרי זו כבר פירצה חמורה, (ודומה שאלה
שנאבקו למען הכרה-למחצה זו — לא רק עידוד-
עליה עמד לנגד עיניהם, אלא הם גם נתכוונו ל-
פריצת גדר אחת, שתקל על פריצת גדר נוספת).
ישנו חשש רציני, שנשים לא-יהודיות וילדיהן
יסעו לחו"ל, יקבלו איזו פיסת-גיון מאיזה ראב"י
ריפורמי אי-שם באירופה, ובשובם ירשמו מיד
כיהודים, ונוסף על "נישואי-קפריסין" יהיו לנו
גם "גיוני-קפריסין". ולא עוד, אלא שאיזה עורך-
דין זריו ונבהל להון, יתקשר עם ראב"י ריפורמאי
מסוגו באירופה או בארצות-הברית, והוא ימציא
לו (תמורת תשלום מתאים) תעודת-גיון לפי בק-
שתו. ועל דרך "נישואי-מקסיקו", הנערכים במכ-
תב, יתווספו לנו גם "גיוני-מקסיקו".

סכנה רצינית נשקפת לנו מן ההכרה בגיון רי-
פורמי מחו"ל. הוא עלול להיות "סופ טרויאני"
שבאמצעותו יפלו "מסתננים" ויפרצו פורצי-
גדרים.

ואם לעומת הפסיקה במשפט-שליט, שבקשה
לעקור את הכול, היה בחוק החדש הישג נכבד
מבחינה עקרונית (והיה גם הכרח בוירוז קבלתו
מבחינה מעשית, שלא תנוצל שעת-הבינים ל-
רישום המוני של הרוצים לזכות מן-ההפקר בשם
יהודי), הרי אין למעט בכך בסכנות הטמונות ב-
מצב שנוצר.

הציבור הרחב צריך לדעת כי המושג גיון רי-
פורמי הוא פשוט מטעה. לא שהריפורמיים אינם
מדקדקים בפרט זה או אחר, אלא לא-מעטים הם
הראב"ים הריפורמיים המותרים אפילו על ברית-
מילה, וטבילה — ודאי ש"לית מאן דכר שמה".
זהו סתם צירוף לקדילה, רישום ותו לא. מוכרים

הם הראויים לקבל גרים לתוך כלל-ישראל. ואילו ראבאייס ריפורמיים הידועים כמחללי-שבת בפר-הסיא, מחללי אחת מאותות הברית ("ברית עולם וגו' אות היא לעולם" — שמות ל"א, טז-יז), כיצד יכולים הם להכניס זרים בברית האומה? מפירי ברית מה כוחם להרחיב תחולת הברית על אחרים?

על שולחנו של בית המשפט העליון מונחת עתה עתירה של אשה נוצריה (מהכת האוניטארית) שהגיעה לארץ בשעתה, ובאחד הימים הגישה תעודת-גיור של ראבבי ריפורמי היושב בארץ. תמוה מאוד הדבר כיצד התיחס בכלל בית-המשפט לתעודה הזאת? גם אילו היתה התעודה חתומה על ידי מישהו שמבחינת עצמו הוא ראוי לכך, לא היה צריך להיות לה ערך כלשהו כלפי החוק. כי איזו רשות מוסמכת תתחשב עם תעודה שנחתמה בידי אלה שאין להם שום מעמד חוקי במדינה באותו נושא? על אחת כמה וכמה בשעה שהחתום על התעודה המקבל את האשה הזאת לכלל-ישראל, כופר הוא בעיקרי תורת ישראל.

על מקרה כזה כתב הגאון ר' משה פיינשטיין שליט"א, שגם אם צירף אליו הראבבי כמה מחב-ריו, הרי זה "בית דין של — — פסולים לבית-דין, שהם כופרים בהרבה עיקרי הדת, ועוברים על כמה לאוין, ועל כמה איסורים דאורייתא — — ולכן פשוט שאין הגרות שעשה הראבבי — כלום" (שו"ת אגרות משה, יו"ד סי' ק"ס).

הדרך הראשית לתיקון המצב סלולה מקדמת-דנא. יש לה כבר תקדימים בחיי המדינה. הרבנות הראשית אשר מעמדה הוכר גם על ידי חוק המדינה, אשר לה נמסרו כל ענייני דת ודין, היא שצריכה לפקח על הגיור, היא שצריכה לבדוק אם כל אלה שנספחו על בית ישראל — כדין נס-פחו.

יש להוסיף לחוק השבות הנחיה ברורה: כל מקרה גיור טעון אישור מצד הרבנות המוסמכת המוכרת. הנחיה זו תמנע תקלות, תמנע סערות, ותתרום תרומה גדולה לאיחודנו וליכודנו.

את התואר יהודי בזיל-הזול. והגיע המצב לידי כך שעשרות ראבאייס מרשים לעצמם להעמיד חופה לבן-ישראל עם בת-נכר, ולהכריז על מע-שה-נאצה זה "כדת משה וישראל"...

חלק מהם מלמד-סגוריא על עצמו בטענה המעניינת: "למה לנו לדרוש גיור כתנאי מוקדם לנשואי-תערובת, והלא יודעים אנחנו את האמת שה"גיור" שלנו אין לו כל ערך! (הנמקה זו הופי-עה ב"קומנטרי", במאמר של ד"ר מרשל סקליר על "נשואי-תערובת והקיום היהודי").

האמנם מוכנים אזרחי מדינת ישראל לסמוך ידיהם על כל מעשה שרירותי של איזה שהוא ראבאיי ריפורמי באשר הוא שם? להיפך, ברור לנו שרוב העם רוצה ביהדות בעלת תקן ברור. וכמו שדחה בתוקף יהדות של הצהרת-פרק, כך הוא דוחה יהדות של פיסת-נייר.

קיים במדינה "מכון-תקנים" הבוחן ובודק אוב-ייקטים של תעשיה, של בנין וכר, אך הוכנו אם נעשו לפי התקן הדרוש, ולא יתכן שדוקא השם יהודי יוענק ללא כל תקן. גם חברה בעלת-ערכים (כגון קיבוץ) אינה עיר-פרוות. היא מגינה על עצמה, משריינת את ייחודה, דרישות ברורות ומו-גדרות לה מהבאים להצטרף אליה, אומה — לא כן שכן.

מדינת ישראל צריכה להריס את כבוד ישראל, כבוד היהדות והיהודים גם יחד, ואין היא רשאית לזלזל בתואר יהודי ולהכיר בסמכותו של כל מאן-דהוא להעניק אותו לכל דורש.

וגם אילו ידענו שבאופן פורמלי נעשו הדברים שהיו צריכים להעשות, הרי יבין כל בר-דעת, כי גיור הוא אקט דתי-לאומי-משפטי ממדרגה רא-שונה, ואין הוא יכול להיות שטח-הפקר לכל הר-צה ליטול אותו. גיור נעשה על-ידי מוסד דתי-משפטי, שסמכות בידו לייצג את האומה, לייצג את עם-הברית, שבריתו התחילה עם האב הראשון אברהם-אבינו.

בית דין מוכר של שלושה רבנים העומדים על משמר תורה ומצות, שומרי פרטיה ודקדוקיה של ברית-האומה, הם הראויים להכניס זרים בבריתה,